

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
PUSIAU NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2024-04-22 Nr. TP-5

Vilnius

Posėdis įvyko 2024 m. balandžio 9 d. 13.00 val. pusiau nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Virginija Navickienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, Tarybos nariai – doc. dr. Rimantas Astrauskas, Nijolė Balčiūnienė, Ona Drobelenė, Vilma Griškevičienė, Sandra Daugirdienė, Virginijus Jocys, doc. Virginijus Kašinskas, Vaida Kasparavičienė, Angelė Kavaliauskienė, dr. Lina Leparskienė, Zigmas Kalesinskas, prof. dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, doc. dr. Dalia Senvaitytė, Olijardas Lukoševičius, dr. Loreta Sungailienė, dr. Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, dr. Skaidrė Urbonienė, Jonas Vaiškūnas; Tarybos administracijos darbuotojai – Valia Skrodenienė, Valdas Voveris, Asta Žernienė, Vilma Žukauskienė, Virginija Navickienė, Violeta Dubnikienė, svečiai – Audrys Antanaitis, dr. Vytautas Tumėnas.

Posėdžio kvorumas yra.

Darbotvarkė:

1. Dėl Kultūros ministerijos patobulinto Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto.
  2. Dėl siūlymo EKG organizuoti temines diskusijas etnokultūrine tematika Diskusijų festivalyje „Būtent“.
  3. Dėl Medijų rėmimo fondo nustatytų kultūrinės žiniasklaidos ir kultūros periodinių leidinių programos finansavimo konkurso sąlygų.
  4. Dėl etninės kultūros būklės užsienio lietuvių bendruomenėse vertinimui skirto klausimyno projekto.
  5. Dėl Suvalkijos (Sūduvos) ir Žemaitijos regioninių tarybų parengtų nusipelnusių regionui asmenų apdovanojimo tvarkų projektų.
  6. Dėl Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų tobulinimo.
  7. Kiti klausimai.
- D. Urbanavičienė pasiūlė prie Kitų klausimų įtraukti šiuos klausimus: 1) Dėl regioninių tarybų sudėties pakeitimų; 2) Dėl lietuvių kalbos ir literatūros tarpiniam patikrinimui pateiktos užduoties vertinti kontraversišką Pauliaus Gritėno straipsnį apie Užgavėnes.

Darbotvarkei su D. Urbanavičienės pasiūlytais papildymais pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Kultūros ministerijos patobulinto Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas.

D. Urbanavičienė informavo, į kai kurias EKG T pastabas dėl Kultūros politikos pagrindų įstatymo (toliau – KPPI) projekto Kultūros ministerija (toliau – KM) atsižvelgė, bet į daugumą neatsižvelgė (žr. priede Derinimo pažymą). Į EKG T siūlymą KPPI 3 straipsnyje tobulinti kultūros politikos tikslo ir uždavinių apibrėžtį susiejant su KPPI preambule neatsižvelgta. KM manymu KPPI tekste nereikia pateikti baigtinio kultūros politikos uždavinių sąrašo, nes jų nuomone uždaviniai gali keistis. Tačiau neaišku, kur kitur kultūros politikos uždaviniai gali būti pateikti, todėl reiktų kartoti pastabas dėl uždavinių apibrėžties pačiame įstatyme. Taip pat reikia priminti, kad būtina į kultūros politikos uždavinius įtraukti nacionalinės kultūros plėtrą (termino *nacionalinė kultūra* KPPI projekte iš viso nėra), tautinės savimonės puoselėjimą ir paveldo išsaugojimą.

Per nuotolinį pasitarimą D. Urbanavičienė su KM atstovais diskutavo dėl EKG T pasiūlyto kultūros politikos prioritetų sąrašo įtraukimo į KPPI. KM nuomone į KPPI nereikia įtraukti prioritetų, nes jie gali keistis, priklausyti nuo Vyriausybės programos. D. Urbanavičienė priminė, kad Taryba siūlė prie prioritetų priskirti tai, kas turėtų būti pastovu: „1) nacionalinės kultūros plėtra ir tautinės tapatybės puoselėjimas; 2) Lietuvos įsipareigojimų dėl ištraukimo į įvairias kultūrinės tarptautines konvencijas ar kitas tarptautines sutartis įgyvendinimas; 3) dalyvavimas tarptautiniuose kultūros procesuose, Lietuvos kultūrinių pasiekimų sklaida; 4) Lietuvos visuomenės įtraukimo į kultūrinės veiklas, kultūros sklaidos ir edukacijos stiprinimas; 5) imigrantų integravimas į Lietuvos kultūrą, kultūrinio dialogo skatinimas; 6) užsienio lietuvių tapatybės išsaugojimas ir įtraukties į Lietuvos kultūros procesus didinimas.“. D. Urbanavičienė pabrėžė, kad kultūros politikos prioritetai neturėtų keistis su kiekviena vyriausybe.

V. Tumėnas pritarė, kad kultūros politikos prioritetai būtini ir pasiūlė į prioritetus įtraukti lietuvių kalbos išsaugojimą.

D. Urbanavičienė pakomentavo, kad nuostata dėl lietuvių kalbos išsaugojimo patenka į EKG T pasiūlytą 1-ąjį prioritetą kaip „tautinės tapatybės puoselėjimas“.

J. Vaiškūnas išsakė savo požiūrį, kad pamatiniai, pagrindiniai dalykai yra ne prioritetai, nes prioritetai yra dinaminiai, jie kinta. Reiktų rasti kitokį terminą tam, kas turėtų būti nekintama.

Šiam požiūriui pritarė L. Sungailienė: jos nuomone, prioritetai turi atsispindėti planavimo dokumentuose. Ji pasiūlė, kad būtų labiau detalizuojami kultūros politikos uždaviniai.

D. Urbanavičienė pacitavo KPPI 3 str. II dalyje numatytus uždavinius: „1) sudaryti sąlygas žmogaus kultūrinių teisių realizavimui; 2) sudaryti sąlygas įgyti ar tobulinti kultūrinės ir kūrybinės kompetencijas; 3) skatinti kultūros įvairovę; 4) užtikrinti tolygų kokybiškų kultūros paslaugų

prieinamumą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje; 5) stiprinti valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių institucijų ir įstaigų ir kultūros dalyvių bendradarbiavimą.“. Jos nuomone, šie uždaviniai yra pernelyg riboti ir neatspindi KPPĮ preambulės, taip pat gerokai prasilenkia su EKG T pasiūlytais prioritetais.

A. Kavaliauskienės nuomone reikėtų pasiūlyti įtraukti į KPPĮ *kultūros politikos nuostatas*, kurios ir atitiktų EKG T pasiūlytus prioritetus.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad galbūt tai reikėtų vadinti *strateginėmis kultūros politikos nuostatomis*. Bet visgi geriausia būtų siūlyti papildyti kultūros politikos uždavinių sąrašą tomis nuostatomis, kurios buvo įvardytos EKG T siūlyme kaip prioritetai. Tarybos nariai tam pritarė.

V. Tumėnas iškėlė klausimą, kaip KPPĮ tekste būtų galima atkreipti dėmesį į valstybės ir privatų kultūros rėmimą. Kokie skirtumai?

D. Urbanavičienė atsakė, kad EKG T jau teikė pastabą, kad KPPĮ projekte beveik nekalbama apie kultūros finansavimą. Tačiau KM savo Derinimo pažymyje argumentavo, kad KPPĮ nesiekia apibrėžti ir keisti esamos kultūros finansavimo sistemos, todėl apie tai ir nerašoma. D. Urbanavičienės nuomone, visgi KPPĮ tekste reikėtų aiškiai įvardyti esamą kultūros finansavimo sistemą, nes finansavimas yra svarbi kultūros politikos dalis. Turi būti įvardijama, kaip kultūrą finansuoja Lietuvos kultūros taryba, kaip savivaldybės ir pan. Tarybos nariai tam pritarė.

D. Urbanavičienė priminė, kad KPPĮ projekte visiškai nekalbama apie nacionalinę kultūrą, o to labai reikėtų, nes pats terminas *nacionalinė kultūra* yra neaiškus, niekur nėra apibrėžtas. Taip pat vis dar kelia abejonių KPPĮ projekte naudojamas terminas *unikalumas*: nors šiuo terminu pavadintas kultūros politikos principas patobulintame KPPĮ projekte buvo pakeistas į *savitumą*, tačiau šio principo išaiškinime visgi naudojamas terminas *unikalus* („Kultūros politikos sprendimai priimami siekiant išsaugoti ir puoselėti unikalius Lietuvos kultūros aspektus“) – į tai reikėtų atkreipti dėmesį ir siūlyti pakeisti į terminą *savitus* (pabrėžiant, kad UNESCO naudoja terminą *savitumas*).

L. Sungailienė pasiūlė siekti, kad į KPPĮ 10 straipsnį būtų įtraukta nuostata dėl galimybės visuomenei dalyvauti kultūros politikos planavime (ne tik galimybė dalyvauti kultūroje, bet ir dalyvauti kultūros politikos planavime).

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad KM neatsižvelgė į EKG T pastabas dėl KPPĮ 5 straipsnyje apibrėžto *horizontalumo* principo įvairiose politikos srityse, todėl reikėtų tas pastabas kartoti.

D. Urbanavičienė informavo, kad per susitikimą su KM diskutuota, kodėl KPPĮ projekte neįvardyta samprata *kultūros sritys*: KM nuomone, sritys gali keistis, gal būti daug tarpsritinių dalykų, todėl sričių sąrašo negalima pateikti. Tačiau reikėtų ne tiek sąrašo, kiek paties termino apibrėžimo, nes šis terminas dažnai naudojamas KPPĮ tekste. KM pateiktoje Derinimo pažymyje į šią EKG T

pastabą neatkreiptas dėmesys ir visiškai nepaaiškinta, kodėl atsisakoma apibrėžimo, kas yra kultūros sritis.

J. Vaiškūnas ir J. Rudzinskas atkreipė dėmesį, kad, neįvardijus kultūros sričių, neįmanoma vykdyti veiksmų, todėl sritis įvardyti būtina, nes kiekviena sritis turi savo kompetencijas, sertifikatus ir pan. Neįvardijus sričių, nebus įmanoma įvardyti ir tarpsritinio meno.

D. Urbanavičienė kalbėjo per susitikimą su KM atstovais ir dėl EKG T siūlymo keisti Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSĮ) ne tik 6-ąjį straipsnį (kaip KM projekte), bet ir 7-ąjį straipsnį. Tačiau KM šio siūlymo atsisako, nes jam nepasiruošta. V. Griškevičienė atkreipė dėmesį, kad šiuo metu KM pasiūlyti VSĮ 6-ojo straipsnio pakeitimai yra tik techniniai (redakciniai), tačiau būtina dar kartą priminti, kad reikia keisti ir VSĮ 7-ąjį straipsnį.

NUTARTA: 1. Parengti naują EKG T raštą, kuriame pakartoti pastabas dėl KPPI projekto, į kurias nebuvo atsižvelgta (dėl uždavinių, termino *unikalumas*, termino *kultūros sritys* apibrėžties, kultūros finansavimo, visuomenės dalyvavimo formuojant kultūros politiką ir kt.). 2. Pakartoti EKG T siūlymą dėl VSĮ 7-ojo straipsnio keitimo.

2. SVARSTYTA. Siūlymas EKG T organizuoti temines diskusijas etnokultūrine tematika Diskusijų festivalyje „Būtent“.

D. Urbanavičienė informavo, kad EKG T paraišką dėl dalyvavimo festivalyje reikia užpildyti iki gegužės 6 d. Pildant anketą reikia pateikti duomenis apie EKG T, bendrą temos pavadinimą, diskusijų erdvės programos aprašymą ir galimus partnerius. Diskusijų festivalis vyks rugpjūčio 24 dieną. Siūloma pagrindinė tema turi būti aktuali valstybei. Pasirinkus temas ir potemių pristatymo formatus, reikia numatyti ir oponentus, dalyvausiančius diskusijoje.

A. Antanaitis jau pasiūlė EKG T diskusijų erdvės vieną iš potemių „Kokia bus lietuvių kalba po 100 metų?“. Bendra diskusijų trukmė – 8 val. Galima būtų surengti 4 diskusijos po 1,50 val. Reikėtų pagalvoti, kas galėtų būti diskusijos dalyviai.

D. Urbanavičienė pristatė siūlomas EKG T diskusijų erdvės potemes diskusijų festivaliui:

- Tradicinės lietuviškos ir atneštinės šventės: už ir prieš.
- Ar nacionalinė kultūra ir tautinės savimonės puoselėjimas turi būti Lietuvos politikos prioritetu?
- Lietuva – tautinė valstybė ar kosmopolitinė?
- Kiek svarbus tautiškumas: už ir prieš.
- Etnografiniai regionai Lietuvos regioninėje politikoje: būti ar nebūti?
- Bendruomeniškumo tradicijos: ką praradome, ką turime ir kur einame?

Galbūt paskutines dvi potemes galima sujungti į vieną? D. Urbanavičienė pasiūlė į diskusiją pakviesti ir moksleivius.

Tarybos nariai pasiūlė pakviesti istoriką V. Rakutį ir skautus, R. Čepaitienę, V. Rubavičių, V. Sinicą. Svarstant pagrindinės temos pavadinimą siūlyta į kontekstą įtraukti geopolitinę situaciją, karo grėsmę ir nacionalinę kultūrą šiame kontekste. Pagrindinė diskusijų tema galėtų būti suformuluota atsiremiant į šiuos pasiūlymus: „Tautinė valstybė ar kosmopolitinė?“ ar „Kiek svarbus tautiškumas: už ir prieš“.

NUTARTA. Temą, potemes, programą ir idėjas diskusijų festivaliui suderinti el. paštu.

3. SVARSTYTA. Medijų rėmimo fondo nustatytos kultūrinės žiniasklaidos ir kultūros periodinių leidinių programos finansavimo konkurso sąlygos.

J. Vaiškūnas siūlo EKG T vardu siųsti raštą Medijų rėmimo fondui (toliau – Fondas) dėl nustatyto reikalavimo turėti etatų besikreipiantiems dėl paramos leidėjams, žiniasklaidos priemonėms. Fondo atstovai paaiškino, kad tokiu reikalavimu siekiama, jog būtų įdarbinami žurnalistai. Visuomeniniais pagrindais dirbančiai žiniasklaidai neįmanoma turėti etatų, nebent Fondas skirtų lėšų darbo vietų sukūrimui. Kita vertus neaišku, kodėl vieniems pareiškėjams vietoj etatų pripažįstamos paslaugų sutartys, o kitiems jos nepripažįstamos. Jis jau yra parengęs EKG T rašto projektą šiuo klausimu, bet po pokalbio su Fondo atstovais dar reikėtų jį tobulinti.

J. Rudzinskas atkreipė dėmesį, kad kultūrinės žiniasklaidos ir kultūros periodinių leidinių projektų finansavimas reikalaujant turėti etatinių darbuotojų veda regioninę ir kitą kultūrinę žiniasklaidą į bankrotą.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Fondo paskirtis yra remti kultūrinę žiniasklaidą, o ne kurti etatus. Labai svarbu EKG T rašte pabrėžti, kodėl ši tema mus domina – daugybė etnokultūrinės krypties leidinių ir kitų žiniasklaidos priemonių rengėjų dirba iš patriotinių paskatų neturėdami jokių etatų, todėl toks reikalavimas šias žiniasklaidos priemones paliktų be jokios valstybės paramos.

Tarybos narių diskusijoje buvo atkreiptas dėmesys, kad reikalaujant turėti etatinių darbuotojų sudaromos nelygios galimybės ir diskriminacija apribojant galimybes dalyvauti konkurse kultūrinės žiniasklaidos ir kultūros periodinių leidinių rengėjams, kurie neturi etatų. Tokie reikalavimai neužtikrina jų veiklos tęstinumo.

V. Tumėnas atkreipė dėmesį, kad pagal Fondo nustatytus kriterijus reikalaujama, kad periodinių leidinių rengėjai paskelbtų 5 leidinius per metus, nors lokiškiau būtų reikalauti 4 leidinių per metus (kas ketvirtį).

NUTARTA. 1. EKG T vardu parengti Fondui ir Seimo komitetui, Kultūros ministerijai adresuotą raštą akcentuojant, kad Fondo nustatytas reikalavimas turėti etatus teikiantiems paraiškas leidėjams yra netinkamas. 2. Sudaryti darbo grupę raštui rengti, į ją įtraukiant O. Drobelenę, V. Jocių, J. Vaiškūną, J. Rudzinską, Z. Kalesinską, D. Urbanavičienę.

4. SVARSTYTA. Etninės kultūros būklės užsienio lietuvių bendruomenėse vertinimui skirto klausimyno projektas.

Tarybos nariams pateiktas klausimyno projektas gavo nemažai pastabų iš Žilvičio Šaknio. D. Urbanavičienė pasiūlė klausimyno projektą išsamiau aptarti su Tarybos nariais el. paštu.

NUTARTA. Patobulinti klausimyną gavus daugiau pasiūlymų iš Tarybos narių el. paštu, diskusiją baigti el. paštu ar susijungus į atskirą posėdį.

5. SVARSTYTA. Suvalkijos (Sūduvos) ir Žemaitijos regioninių tarybų parengtų nusipelnusių regionui asmenų apdovanojimo tvarkų projektai.

L. Sungailienė paklausė, ar tik Žemaitijos ir Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos atskirai rengia jų regiono nusipelnusių asmenų pagerbimo nuostatus, ar rengs atskirai ir kitos? Gal pakaktų bendrų centralizuotai parengtų nuostatų?

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Žemaitijos ir Suvalkijos (Sūduvos) regioninių tarybų parengti nuostatai savo struktūra ir daugeliu punktų yra panašūs, tačiau yra kai kurie specifiniai dalykai, dėl kurių nusprendė atskiros tarybos. Žemaitijos regioninė taryba pirmoji ėmė organizuoti savo regiono nusipelnusių asmenų pagerbimus, o nuostatus parengė tik dabar padedant EKGT administracijai. Redaguojant Žemaitijos asmenų pagerbimo nuostatų tekstą, kilo klausimų dėl termino *žemaičių kalba*, o paskui *šnektų* panaudojimo: dialektologai savo klasifikaciją grindžia skirstymu į kalbą, tarmę ir patarmes, o šnektos yra smulčiau nei patarmės.

Tarybos narių diskusijoje buvo linkstama palikti taip, kaip parašyta rengėjų, galbūt patikslinant: „regione vadinama žemaičių kalba“.

L. Sungailienė atkreipė dėmesį, ar nereikėtų nuostatų pavadinime vietoj žodžio „pagerbimo“ naudoti žodį „konkurso“.

Tarybos nariai paprieštaravo, kad tai jau nusistovėjęs pavadinimas; be to, kartais asmenys apdovanojami už viso gyvenimo nuopelnus, todėl konkursu vadinti netikslu.

NUTARTA: Pritarti Suvalkijos (Suvalkijos) ir Žemaitijos regioninių tarybų parengtų nusipelnusių regionui asmenų apdovanojimo tvarkų projektams.

6. SVARSTYTA. Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų tobulinimas.

V. Dubnikienė, rengusi Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų (toliau – Konkurso nuostatai) pakeitimus paaiškino, kad atsižvelgiant į Kultūros ministerijos pasiūlymą papildomai įtraukiama kryždirbystė ir kitos UNESCO pripažintos nematerialaus kultūros paveldo vertybės.

Tarybos nariai diskutavo dėl Konkurso nuostatų 3 punkte koreguojamo konkurso tikslo formulotės 3.1 punkte: „*skatinti etninės kultūros ir tautinio paveldo (tradicinės architektūros,*

tradicinio kraštovaizdžio priežiūros, tradicinių amatų, ypač vertybių (kryždirbystės ir jos simbolikos, sutartinių ir šiaudinių sodų) įtrauktį į UNESCO Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, gyvūnų bei augalų nacionalinių veislių, kulinarinio paveldo, etnokultūrinės žinijos, papročių, gamtą tausojančio gyvenimo būdo) plėtrą kaimo turizmo sektoriuje“.

L. Sungailienė pažymėjo, kad nevertėtų išvardinti vertybių skliausteliuose, nes vertybių sąrašas gali būti vis pildomas. Konkurso nuostatų priede pateikiamoje paraiškų vertinimo dalyje galbūt ir reikėtų detalesnio išvardijimo, bet Konkurso nuostatų Bendrojoje dalyje nereikėtų. L. Sungailienė pasiūlė į Konkurso nuostatus įtraukti ne tik UNESCO sudaromą nematerialaus kultūros paveldo sąvadą, bet ir Lietuvoje sudaromą Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą. Tarybos nariai pritarė šiam pasiūlymui.

V. Jocys pasiūlė į Konkurso nuostatus įtraukti UNESCO ir Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado aktyvias nuorodas, kad būtų aiškiau teikėjams. Tarybos nariai šio siūlymo nepalaikė.

NUTARTA: Patobulinti Konkurso nuostatus pagal išsakytus pasiūlymus, galutinį variantą suderinus su Tarybos nariais, teikusiais pastabas rengiant įsakymą.

7. SVARSTYTA. Dėl regioninių tarybų sudėties pakeitimų.

D. Urbanavičienė informavo, kad yra gautas prašymas iš VšĮ „Meno ir edukacijos centras“ įtraukti šią įstaigą į institucijų ir organizacijų, deleguojančių atstovus į Suvalkijos (Sūduvos) regioninę etninės kultūros globos tarybą, sąrašą. Pasiūlė šią įstaigą įtraukti į sąrašą vietoj Vilkaviškio Tautinio kostiumo amatų centro „Audimo artelė“. Šios įstaigos atstove siūloma šio centro direktorė Virginija Armanavičienė. Taip pat gautas raštas iš Žemaičių kultūros draugijos Vilniaus skyriaus, kuriame prašoma į Žemaitijos regioninės tarybos sąrašą įtraukti šią įstaigą. Pirmininkė pasiūlė vietoj Šilalės kraštiečių draugijos įtraukti Žemaičių kultūros draugijos Vilniaus skyrių, o atstovu – patvirtinti Virginijų Joci.

NUTARTA: 1. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos sąraše vietoj Vilkaviškio Tautinio kostiumo amatų centro „Audimo artelė“ įtraukti VšĮ „Meno ir edukacijos centras“. 2. Žemaitijos regioninės etninės kultūros globos tarybos sąraše vietoj Šilalės kraštiečių draugijos įrašyti Žemaičių kultūros draugijos Vilniaus skyrių. 3. Patvirtinti Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos nare Virginiją Armanavičienę. 4. Patvirtinti Žemaitijos regioninės etninės kultūros globos tarybos nariu Virginijų Joci.

8. SVARSTYTA. Dėl vienuoliktokų Lietuvių kalbos ir literatūros tarpiniam patikrinimui pateiktos užduoties vertinti kontraversišką Pauliaus Gritėno straipsnį apie Užgavėnes.

D. Urbanavičienė informavo, kad gauta nusiskundimų iš mokytojų, jog vienuoliktokų Lietuvių kalbos ir literatūros tarpiniam patikrinimui buvo pateikta užduotis vertinti [P. Gritėno straipsnį apie](#)

Užgavėnės netgi B lygio pasirinkusiems specialiujų poreikių mokiniams, kurie nepajėgūs vertinti tokio kontraversiško ir lietuviškas tradicijas paniekinančio straipsnio, todėl tai labai panašu į „smegenų plovimą“ siekiant suformuoti neigiamas mokinių nuostatas etninės kultūros atžvilgiu. D. Urbanavičienė pakvietė Tarybą reaguoti į šio straipsnio panaudojimą pasiekimų patikrinimo užduočiai kurti.

V. Jocys pastebėjo, kad aptariamas straipsnis yra vieno žmogaus nuomonė ir negali būti pateikiama kaip egzamino užduotis. Reikia teikti moksliniu požiūriu patikrintus tekstus.

D. Urbanavičienė pristatė tarpinio patikrinimo pobūdį: mokinys gauna užduotį, susipažįsta su tekstu ir turi pateikti kritinį vertinimą.

J. Vaiškūnas pasvarstė, kad galbūt, kaip tema diskusijai, tekstas tinkamas, tačiau į mokinių žinių patikrinimą šį tekstą įtraukti yra neetiška. Tokia tema diskusija galėtų būti pateikiama studentams, bet ne mokinių žinių patikrinimui.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad šiame straipsnyje galima išvelgti tautinę savinieką, skatinimą kritiškai vertinti savo papročius. Ar paskutinis P. Gritėno teksto sakinyš neklaidins mokinio, ar jis sugebės vertinti, ar pati tradicijos šventė nebus atmetama?

A. Kavaliauskienė pritarė, kad šis tekstas užduočiai parinktas netinkamai, kad pati šventė čia pateikiama kaip diskriminacijos kurstymo šventė, nors iš tikrųjų pati šventė jokios diskriminacijos nekursto.

L. Sungailienė pastebėjo, kad mokykloje kalbėti apie pagarbą, apie toleranciją, apie kultūrinę tradiciją panaudojant šį P. Gritėno tekstą netinka, tad tokia užduotis tarpiniams patikrinimams parinkta netinkamai. Šis tekstas kursto nesantaiką, nepagarbą tautinėms tradicijoms.

V. Jocys atkreipė dėmesį, kad ekspertų užduotys turėtų būti atsakingiau rengiamos, vertinamos, kad būtų jaučiama atsakomybė už jų rengimą.

G. Šapranauskaitė išsakė nuomonę, kad galbūt ir ekspertams šis P. Gritėno tekstas yra per sunkus, kad galėtų profesionaliai diskutuoti šia tema. Toks tekstas yra per daug sudėtingas, gali ugdyti ne kritinį mąstymą, o profonavimą, neigiamų emocijų skatinimą. Yra vienas kelias – atvirai diskutuoti, bet ar moksleivis yra pasiruošęs diskutuoti šia tema, ar gauna pakankamai žinių apie Užgavėnių tradicijas?

D. Urbanavičienė išsakė požiūrį, kad šis straipsnis kursto nepagarbą savo tradicijoms, o egzaminų užduotys turėtų skatinti pagarbą joms.

J. Vaiškūnas taip pat išsakė požiūrį, kad turinys, teigiantis nepagarbą tautinėms tradicijoms, į egzamino užduotis neturėtų būti įtraukiamas.

L. Sungailienė pasiūlė, kad ateityje EKG T galėtų siūlyti ekspertų paramą pakonsultuoti užduočių rengėjus, kad būtų išvengta tokios situacijos kaip šiuo atveju. Ji akcentavo, kad

nematerialusis kultūros paveldas UNESCO konvencijoje yra įvardintas kaip labai jautrus dalykas, turi būti politkorektiškumas kultūrinės tapatybės atžvilgiu.

NUTARTA. Parengti raštą Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai bei Nacionalinei švietimo agentūrai ir išreikšti susirūpinimą dėl atsakingesnio užduočių parinkimo aktualiais papročių klausimais lietuvių kalbos ir literatūros dalyko tarpiniams patikrinimams ir pasiūlyti ekspertų paramą.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Virginija Navickienė